

СТАНОВИЩЕ

от **доц. д-р Велимира Асенова Стоянова** – член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност "професор" по професионално направление 4.4 Науки за Земята, специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси“

Настоящото становище е изготвено на основание на Заповед на Директора на НИГГГ-БАН, № 01-227 от 26.08.2025 г. и решение на заседанието на научното жури от 16.09.2025 г. То е съобразено с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ.

Становището е съставено от **три части** и заключение.

I. Изисквания към кандидата

по чл. 29 (1) и чл. 29б от ЗРАСРБ, чл. 60 от ППЗРАСРБ и чл. 58 (1), (2) и чл. 59 (3) от Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ

Мариан Стоянов Върбанов е роден в гр. София на 02.04.1962 г. В периода 01.10.1982 – 30.07.1987 г. следва в Геолого-географския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, специалност „География“ (хидрология и климатология). В периода 01.11.1988 – 31.04.1992 г. е докторант (кандидат на географските науки) към Московски държавен университет „М.В. Ломоносов“, Руска федерация, Географски факултет, катедра по хидрология на сушата. Темата на дисертационния труд е „Формиране и изменение на речния отток и химическия състав на речните води в Северозападна България“. В периода 1994-2001 г. и 2018-2023 г. е учител по география и икономика в Национална природо-математическа гимназия, „Акад. Любомир Чакалов“, София. На 01.07.2001 г. постъпва на работа в НИГГГ-БАН, като научен сътрудник II степен („старши асистент“), а от 01.01.2008 г. е назначен на длъжност „доцент“. В периода 2013-2019 г. е ръководител на Департамент „География“ при НИГГГ-БАН, а от 2022 г. до днес ръководител на „Център по хидрология и водно стопанство“ при НИГГГ-БАН. Мариан Върбанов от 2021 г. води лекции и упражнения в Лесотехнически университет – София. Той води курсове по „Приложение на статистически методи в географските изследвания“ (лекции и упражнения 2010-2025) и „Хидрохимия и опазване на водните ресурси“ (лекции и упражнения) 2010-2023 към Център за обучение – БАН (Докторантско училище).

От завършване на висшето си образование до сега Мариан Върбанов е натрупал съществен опит в научната, научно-приложната и практическата работа в областта на географията и хидрологията, като за това свидетелстват представения от него доказателствен материал за участие в конкурса. Основните му научни интереси са свързани с изследването на качеството на речните води и приложението на статистическите методи в географските изследвания.

Представените документи от кандидата за участие в конкурса отговарят на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение ППЗРАСРБ и Правилника за приложение на ЗРАСРБ в НИГГГ-БАН. Те са подготвени коректно.

II. Изисквания към научноизследователската и научно-приложната дейност

чл. 29 (1), т.1, т.3, т.4, т.5, т.6, (2) и (3), чл. 29б (1) от ЗРАСРБ, чл. 60 (1), т.1, т.3, т.4, т.5, т.6, (2) и (4) от ППЗРАСРБ, чл. 58 (1), т.1, т.4, т.5, т.6, (2), (3) от Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ

Отсъства доказано по законоустановения ред плагиатство в предоставените за рецензиране научни трудове.

За участие в конкурса, кандидатът е представил списък с 43 публикации, които включват 2 студии, 2 глави от монографии и 39 публикации. Единадесет от публикациите са с импакт фактор (IF) или импакт ранг (SJР). Той е водещ автор в 16 от тях и втори автор в 9 от тях. Двадесет и четири от публикациите са на английски език, а останалите на български език.

По група **показатели „А“** кандидатът има 50 точки при изискуеми 50 т. - Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на тема: „Формиране и изменение на речния отток и химическия състав на речните води в Северозападна България“ - Диплом № 1397, издадена на: 02.08.1993 г.- ВАК

По показател **„В“** (122 т.) кандидатът представя 10 публикации, с които надхвърля изискваните 100 т. Седем от публикациите са с импакт фактор (IF) или импакт ранг (SJР). Осем от публикациите са на английски език, а две на български. Кандидата в водещ автор в 4 от тези публикации и втори автор в 3 от тях. Предоставените от кандидата в конкурса публикации са фокусирани върху проблемите свързани с качеството на повърхностните води в България във водосборите на река Чепеларска (В-4-2), река Чепинска (В-4-4), река Струма (В-4-5) река Арда (В-4-6), река Тополница, река Луда Яна (В-4-9). За оценка на качеството на водите кандидата използва комплекс от индекси, които включват Канадския индекс за качество на водата (CCME WQI), Баварския индекс за замърсяване (CJ) и индекса за кислородния баланс на водата (IOB), Комбинаторен индекс на замърсяването на водата (CIP), Индекс на замърсяването на водата (IWP) и др.

По група **показатели „Г“** (260 т.), доц. д-р Върбанов е представил 33 публикации (Г7 – 29 бр. и Г8 – 4 бр.), от които 16 са на английски и 17 – на български език. В самостоятелна разработка са 6 публикации, 27 в съавторство, като в 6 от тях, той е водещ автор.

Цитиранията представени в **група „Д“** (754 т.) са общо 181 броя, като 128 са в публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни база данни с научна информация. В монографии и колективни томовете и в нереперирани списания с научно рецензиране има 53 броя цитати.

По група **показатели „Е“** (735 т.), кандидата е бил ръководител на 3 успешно защитили докторанти (150 т.). Участвал е в 23 национални проекта по ФНИ, оперативна програма „Околна среда“, МОСВ, МРРБ и други (230 т.). Взел е участие в 3 международни проекта по програма ESPON, Българо-швейцарската програма и Световната банка (60 т.). Доц. Върбанов е бил ръководител на 6 национални

проекта (120 т.), по които е привлякъл 197 000 лв. (39,4 т.). Той е автор на 7 бр. училищни учебници за 5, 6, 7 и 8 клас и 5 бр. учебни пособия: за 7 клас (3 бр.); 1 бр. за подготовка на състезанията по природни науки и 1 бр. и матурата по география и икономика.

Въз основа на направената проверка върху представената от кандидата Мариан Върбанов справка установявам, че набраните точки са общо – 1921 т. (по показател: „В“ - 122 т.; „Г“ - 260 т.; „Д“ - 754 т.; „Е“ - 735 т.), надхвърлят в пъти изискваните за академичната длъжност „професор“ – 640 т.

Приемам приносите на кандидата без забележки.

III. Мнения, критични бележки и препоръки

Познавам доц. д-р Мариан Върбанов от 2012 г. Той се отличава със задълбочени изследователски познания и притежава силна мотивация и професионализъм.

Представените материали не ми дават основание за критични бележки.

Заклучение

От направената проверка на представените материали за конкурса не са констатирани нарушения в процедурата. Спазени са изискванията на чл. 29 (1), (2), (3) от ЗРАСРБ, чл. 60 (1) (2) (3) и (4) и чл. 61 (1), (3) от ППЗРАСРБ, чл. 58 и чл. 59 от Правилника на НИГГГ – БАН по ЗРАСРБ.

Въз основа на запознаването с документите на кандидата за конкурса и оценката, съгласно чл. 29б (2), (3) от ЗРАСРБ на представените от него публикации, считам, че кандидатура на доц. д-р Мариан Върбанов отговаря на условията и реда за придобиване на академичната длъжност „професор“, разписани в ЗРАСРБ и съответните правилници за неговото приложение. **На това основание давам положителната си оценка за кандидата в конкурса. Предлагам членовете на научното жури да предложат на Научния съвет на НИГГГ-БАН, доц. д-р Мариан Стоянов Върбанов да заеме академичната длъжност „професор“ по научна област 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление, 4.4. Науки за земята, научна специалност „Хидрология на сушата и водните ресурси“ в Центъра по хидрология и водно стопанство към НИГГГ-БАН.**

Дата:

28 септември 2025 г.

ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:

/доц. д-р Велимира Стоянова/